

Družinski tednik

ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena 2 Din
Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 29/L. Poštni predal števil. 345. Račun poštne hranilnice v Ljubljani števil. 15.393

Ljubljana, 8. novembra 1934

Naročnina za četr šteta 20 Din, za pol leta 40 Din, za vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki in povsod drugod 2 dolarja

Štev. 45
Leto VI

Naša plemenitost

Dostikrat smo že v našem časopisu pisali o dobrih in slabih ljudeh, o velikih in majhnih željah, o dobrem in nedobrem srcu in duši. Pisali smo dalje o krizi, pisali o samopomoči, danes naj pa napišemo nekaj besed tudi o plemenitosti.

V Ljubljani lahko skoraj vsak dan kaj odkrijete. Pogosto tudi stvari, ki jih Slovek vendarle ne bi pričakoval. O nečem takim bi vam danes rad izpregovoril.

Ljubljanski župan je te dni izdal razglas na ljubljanske someščane. V razglasu pravi, da je tako imenovani bednostni fond, za premnoge edini up in nada, prazen. Javnih del skoraj več ni, število nezaposlenih raste iz dneva v dan, javna sredstva so izčrpana. Zato poziva in prosi mestni župan ljubljanski svoje someščane, naj 3. in 4. novembra, ko bo mestna občina pobirala za uboge in nezaposlene, odprejo srce in roke.

Sedel sem v soboto zvečer v veliki ljubljanski kavarni. Bila je polna uglednih in imenitnih someščanov; kratili so si čas z branjem domačih in tujih časnikov in s kajenjem dehtečih cigaret in vonjavah smotk. Okoli enajstih je že moralo biti, ko je stopil v kavarno preprosto oblečen mož; po zunanosti sodeč bi ga imel za delavca. Šel je od mize do mize. Da bi prosjačil, je bil vendarle predobro oblečen, a po drugi strani me je čudilo, zakaj ga ljudje tako na kratko odslavljajo. Šele ko je prišel do mene, sem videl, da je ta mož eden izmed tistih, ki prodajajo zelene listke z napisom: »Darujte za božičnico — 1 Din za uboge in za revne otroke!«

Sledil sem mu z očmi vse do izhoda, ker me je zelo zanimalo, kakšen bo rezultat njegovega nabiranja. Ali mi verjamete, da je mož prodal v vsej kavarni samo dva listka? In kavarna je bila nabito polna.

Zabolela me je ta nebrižnost in trdosrčnost ljudi, ki lahko zahajajo v kavarno, ki si lahko privoščijo to in ono, a ne morejo utrpjeti dinarja za sirote, ki jim grozita lakota in mráz.

Zabolelo me je, da sem med takimi ljudmi, zabolelo, ko sem pomislil, kako se bo danes ali jutri nekateri od njih trkal na prsi, kakor se je najbrže že tolikokrat, kadar je bilo govora o siromaštvu, o revežih in nezaposlenih. O, kadar gre samo za poceni besede, takrat ne bo takle imenitnik nikoli pozabil povedati, da je socialno globoko čuteč človek.

Zabolelo me je, ko sem videl, da je med temi našimi odličnimi someščani tako zelo malo takšnih, ki bi hoteli priskočiti bližnjemu na pomoč in mu pomagati v njegovi nesreči, ki si je ni sam kriv.

Prepričan sem, da bi imela takšna nabiralna akcija mnogo večji uspeh, če bi jo gospod župan organiziral preko naših dnevnih in drugih časopisov. Saj je, vedeti morate, med nami mnogo plemenitnikov, ki bi radi dali dinar ali dva, morda tudi več — če bi se potem njihovo ime bralo v časnikih, da bi tudi drugi videli, kako je gospod X. velik dobrotnik ubogih in se jih pri vsaki priložnosti spomni. O, tako bi padel marsikak dinar, pa tudi nekateri kovač in stotak, in ubogi in revni otroci bi imeli nekoliko manj siromašno božičnico. A tako?

Ne, dragi someščani, temu ne rečemo več plemenitost. To ni več stvar čustev in duševne kulture. To je nekaj do cela drugega.

Če bi v Ljubljani napravili bilanco plemenitosti, bi bila res žalostna. A kjer ni plemenitosti, kjer ni srca za bližnjega, tam tudi ni srčne kulture.

O, saj so častne izjeme, toda...

Ljubljanski župan dr. Puc pravi v svojem proglasu med drugim:

»Ali naj gledamo kako umirajo naši sorojaki od gladu? Ali naj pustimo našo

Zlovešča moč hipnoze

hipnoze

Vetrinjski čudodelni zdravnik

Skrivnostna ozdravljenja na Koroškem. — Bolna žena poštnega uradnika in čudodelni zdravnik. — Noč po obisku

»Priporočeno pismo za gospoda dr. Karla Müllerja!«

Poštni uradnik trdo potrka na bela hotelska vrata.

»Naprej!« se zasliši mehak, srebrnočist glas.

Poštni uradnik pritisne na kljuko in stopi v sobo. Nekam plaho, skoraj v zadregi... Mladi mož, ki mu je vzel pismo iz rok, je torej dr. Müller. Slavni Müller z Dunaja. O katerem že tedne in tedne govore v Vetrinju in v vsej dolini. H kateremu prihajajo kmetje in poljski delavci... Včeraj sta stala pred hišo celo dva avtomobila iz Celovca, iz njiju so stopile dame z dragimi krzni in gospodje v lakastih čevljih — gostilničarju, ki mu je to pravil, se je na glasu poznalo, kako sveto spoštovanje ima pred dr. Müllerjem. Saj pa tudi ni kar si bodi, ta dr. Müller! Kako je bilo s starim Rebuljnikom iz sosedne vasi? Tako na koncu je že bil, da so ga morali včeraj v ročnem vozičku zapeljati na dvorišče. Danes pa sedi že pri šestem vrču piva — v neizmerno žalost in ogorčenje opeharjenih dedičev. Toda ne mislite: praškov, kapljic in drugih takih »rešij« dr. Müller ne deli. Bolnika samo pogleda, presunljivo upre vanj oči, dvakrat ali trikrat mu potegne po čelu — in bolečine izginejo, kakor bi pihnil.

Müller vse ozdravi

»Kaj bi še radi?« vpraša mehki in jasni glas.

Poštni uradnik se zdrzne iz svojih misli. Da, še nečesa bi želel... namreč... doma ima ženo, mlada in lepa je, zelo lepa, šele sedem in dvajset let ji je, sedem let sta poročena, o, prav dobro se razumeta...

»Rumatizem ima namreč,« se podviza uradnik, zakaj na čelu čudodelnega zdravnika je zagledal gube, oznanjajoče nestrpnost. »Hud reumatizem, noben zdravnik ji ne ve pomagati.«

Poštni uradnik se je otresel prvotne negotovosti, ki ga je stiskala za vrat. Zdaj govori hlasno in nič se mu več ne zatika. »Mogoče bi gospod doktor mogli...«

»Mogoče?« ga preseka doktor z ostrim glasom. Ogorčenje se mu bere na obrazu. Rumatizem, navaden reumatizem — kakor da ne bi bil ozdravil še vse drugačnih boleznih! Uf, kako mrzi te nezaupljive dvomljivce in nejeverneže! Kakor da bi bil na kisli juhi priplaval! Saj je bil vendar tri leta v Indiji... pri fakirjih in jogijih... pa ni samo vanje strmel in jih fotografiral, kakor delajo filistrski potniki. Ne! Govoril je z njimi, delal pri njih, živel z njimi in zdaj pozna vse njihove skrivnosti — da, Indija!...

Poštni uradnik ne ve, kam bi se del od spoštovanja in ponižnosti. Toda »jogic

deco, bodočnost našega naroda, brez kruha in obleke? Ali bomo zaprli svoje oči pred bolečino svojega bližnjega? Ali si ne bomo rajši odtrgali nekaj od svojega sigurnega dohodka, da damo ubogim?«

Na te besede je marsikateri zaprl oči, stisnil srce in zadržnil denarnico: ne, od svojih sigurnih dohodkov ne da niti parel! In to je, vidite, za premnoge izmed nas zelo slabo in žalostno izpričevalo. Kakor je danes vobče težko in žalostno govoriti o plemenitosti. Haka.

se samo malomarno igra s svojim nožičem. »Nu, pustiva to. Vaša žena, pravit? Pošljite mi jo o priložnosti v hotel!«

Uradnikova žena

»Kako je bilo?« Poštni uradnik ne more odtrgati oči od ženinih ust. Ona pa samo stekleno strmi mimo njega.

»Kaj je rekel?« sili mož. »Ali ti je pomagal?«

»Da, pomagal mi je,« odgovori mlada žena in njen glas je kakor bi prihajal z drugega sveta. Potem ga nenadoma prime za roko. »K nama mora priti, si slišal — takoj — še drevi... pri nama naj prenoči...«

Poštni uradnik odreveni. Pri njima naj prenoči? Doktor naj pride v njegovo hišo?

Čuden občutek mu zagomazi po hrbtu. Nu, če žena na vsak način hoče... pa pojde ponj. Prav, bo pa pri njima prenočil.

Toda nerazumljivo mu je vendarle.

»Tei! Tei! ponj!« zavpije žena s čudnim lomčim se glasom.

In že se je mož vrgel v suktnjo, že je odprl vrata in stekel, kakor bi bili vsi hudobci za njim.

Strašna noč

»Kukuk — kukuk — kukuk!« Lesna kukavica v rezljani uri se trikrat prikloni in izgine. Tri ura ponoči. Zdaj bo lahko spet celo uro spala.

Toda trojica ljudi, sedečih za okroglo mizo pod uro, ne spi. Poštni uradnik že ne. Njegova mlada žena tudi ne. In čudodelni zdravnik takisto ne. Zlovešča tišina vlada v sobi. Zunaj poje vodovodna pipa — ali je pa veter, ki zavija okoli vogala.

Mlada žena strmi kakor zaverovana v zdravnikove oči, ki srepe nepremično vanjo. Poštni uradnik gleda s težko glavno zdaj njo zdaj njega. In pred njegove trdne oči stopa neprestano isti prizor: ko je pred nekaj urami potrkal na hotelska vrata, mu je odprl zdravnik in mu rekel s svojim mehkim, srebrnim glasom: »Že vem, zakaj ste prišli. Z vami pojdem. To noč hočem biti vaš gost!«

»Hočem biti vaš gost, hočem biti vaš gost, hočem biti vaš...«

Prekleta — ta stavek noče poštnemu uradniku iz spomina. In ta tišina, ta svinčena tišina v hiši... kar neznosna je že... te sekunde čakanja... Česa neki še čaka? Ali ni zdajle doktor zgrabil njegove žene za roko, ali je ni divje potegnul k sebi?

»Haaa!« zakriči uradnik. »Haaa!« se mu še enkrat utrga iz grla.

Toda to ni več krič, to je že hropenje...

»Haaa!« reče še v tretje, to pot že čisto mirno in odpre široko oči.

Soba je prazna. Zunaj vstaja megleno jesensko jutro. Poštni uradnik si seže v lase. Kaj je to bilo ponoči? Sanje ali mra? Zdravnik je sedel z njima, prijel je njegovo ženo za roko... Znaobil je pa sploh ni prijel, saj ni mogoče, da bi jo bil... kako naj bi bil doktor sploh prišel k njemu... sredi noči...

Mož in žena v hipnozi

»Dobro jutro.«

Srebrnočist glas ga je pozdravil. Lastnik tega glasu potreplja poštnega uradnika prijazno po ramenu.

»Dobro spali?«

Odgovora ni niti počakal. »Tako, zdaj moram pa hiteti. Bolniki me že čakajo. Hvala lepa za gostoljubnost.« In že je zaloputnil vrata.

»Dobro jutro.«

To pot je ženski glas. Le nanavadno hladen in trd. Uradnik gleda in poslušša in zdi se mu, kakor bi gledal skozi meglo. Saj to je njegova žena, ogrnjena v plašč, z dve in pol letnim sinčkom v levi roki, s kovčegom v desni.

»K dr. Müllerju grem,« mu reče, »za zmerom... čaka me... spodaj na stopnicah.«

Zakaj poštni uradnik ne vstane? Zakaj ji ne iztrga otroka iz rok? Zakaj ne zavpije, zarjove, zakaj — da, zakaj? Ker ne more. Ker je kakor ohromel... ker ga neka sila, neznana strašna sila priklepa na stol...

Ali so res že dnevi minili? Poštnemu uradniku, ki se ni ganil iz hiše, se je zdelo, kakor bi bile sekunde.

»Na orožništvo moraš, da stvar ovadiš,« priganjajo sorodniki. »Zdaj sta v Celovcu, tvoja žena in tvoj otrok, pri doktorju...«

Uradnik vstane in se opoteče skozi vrata... V teh nekaj dneh se je postaral za deset let. — — —

Razkrinkan slepar

»Vaše ime je Karl Müller, po poklicu ste vrtnarski pomočnik, šest in dvajset let star,« se obrne orožniški nadzornik k jetniku.

»Da,« pritrdi vljudno vetrinjski »jogic, Z istim srebrnočistim glasom, ki so ga njegovi bolniki tako ljubili na njem.

»Z Dunaja ste doma in še nikoli niste bili zdravnik!« nadaljuje uradnik zasliševanje. »Presedeli ste že več kazni zaradi prestopkov proti tuji lastnini in tudi celovška policija vas dobro pozna.«

»Drži,« pritrdi čudodelni zdravnik in se nasmehne s skrivnostnim fakirskim nasmehom originalnega indijskega izvira. Kaj bi tajil! Še na pamet mu ne pride. Saj je vendar mož poštenjak...

Doma pa sedi v naslanjaču mlada žena in čaka. Čaka njega edinega, ki mora vendar nekoč priti. Čaka doktorja, da jo odreši nadležnega vsiljivca, poštnega uradnika, ki trdi, da je že sedem let njen mož. Smešno! Ona ve, da to ni res... In doktor z mehkim glasom tudi ve...

Ako Vam naš list ugaja,
ga pokažite svojim prijateljem in ga pošljite kot tiskovino svojim sorodnikom v Francijo, Nemčijo, Ameriko in drugam



Romanje na Oplenac. Prometni minister je dovolil polovično voznino tistim, ki hočejo na Oplenac, da se poklonijo pomenu viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Znižana voznina velja za skupine najmanj pet oseb.

Mustafa Kemal paša, predsednik turške republike, misli prihodno pomlad uradno obiskati Bukarešto.

Dimitrija Gičeva, člana bolgarske zemljedelske stranke in bivšega ministra, je vlada te dni internirala v klisurskem samostanu. Vzrok ni znan.

Boža Maksimović, minister za pravosodje, je odstopil. Njegove posle bo začasno opravljal kmetijski minister dr. Kojić.

Enakopravnost na morju zahtevajo Japonci. Dosedanje razmerje med angleško, ameriško in japonsko vojno mornarico je bilo 5:5:3. Japonci ga pa odklanjajo, češ da je žaljivo za japonski narod.

Ameriška petletka. Združene države pripravljajo načrt o obsežnih javnih delih, ki naj omeje nezaposlenost. Načrt bi obsegal prihodnjih 5 let; v tem času naj bi se za 7 milijard dolarjev (okoli 250 milijard Din) zgradilo javnih poslopij, za 5 milijard (okoli 180 milijard Din) pa zasebnih hiš in domov.

Papež je 30. oktobra sprejel v zasebni avdienci jugoslovanskega poslanika v Vatikanu Jevrema Simića.

Dr. Schacht, nemški minister za narodno gospodarstvo, je rekel, da bi Nemčija mogla šele tedaj plačevati svoje zunanje dolge, kadar bi njeni upniki spet odprli svoj trg nemškimi izdelki. Dr. Schacht je tudi povedal, da se je Nemčija zastran sirov in zelo osamosvojila od tujine; ker n. pr. ne more uvažati kavčuka, so njeni kemiki izumili način izdelovanja umetnega kavčuka. Nemški kavčuk menda prav nič ne zastaja za pravim.

Občinski odbor v Kranju je sklenil zgraditi v spomin na pokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja veliko gorenjsko bolnišnico in imenovati po viteškem vladarju novo osnovno šolo, dijaški dom in zdravstveni dom.

Vse reke v Sloveniji naglo naraščajo. Na Dolenjskem je zapadel sneg.

340 izmed avstrijskih beguncev, ki so pribežali k nam po izjalovljenem hitlerjevskem prevratu julija t. l., so oblasti preselele čez zimo v kopalnišče Lipik. V glavnem taborišču v Varaždinu je pa ostalo še zmerom okoli 1000 beguncev.

Proti gumastim čevljem. Ljubljanska trgovska zbornica je poslala v Beograd obširno spomenico z zahtevo, da vlada prepove prodajanje gumaste obutve.

Glavna bratovska skladnica se je preselila v svoje nove prostore v Ljubljani na Vrtači št. 4, prvo nadstropje.

Nov mesarski trg mislijo napraviti v Ljubljani. Računajo, da bodo vsa dela zanj stala okoli 3 milijone Din.

Elektrifikacija Slovenije naglo napreduje. V kratkem dobi Ljubljana električni tok od Kranjskih deželnih elektraren. Centrala v Velenju že dela; proizvajala bo toliko toka, da bo moči z njim elektrificirati vso Slovenijo.

Na oglasni deski mariborske občine so Mariborčani te dni brali med drugim tudi razglas o prisilni prodaji 6 kuncev, ker njih lastnik ni plačal davkov.

Skrivnostna lekarna. V Mariboru so že dalje časa šušljali, da je oskrbnica tamošnjega podzemeljskega stranišča hranila in prodajala vse mogoče »renije«. Posebno so se zanje zanimali moški. Ženici je »kšeft« baje prav dobro cvetel. Zdaj bo glorijski konec, ker je oblast vso njeno zalogo zdravil in čudodelnih rož zaplenila.

Odkar so v Ameriki izsledili z Nemcem Hauptmannom enega izmed glavnih ugrabiteljev in morilcev Lindberghovega otroka, so ameriški časniki dan za dnem polni poročil o tej aferi in člankov o svojem narodnem junaku Lindberghu. Kako priljubljen je zmagovalček Atlantika v Ameriki, kaže posebno nazorno ena izmed najnovejših številčk newyorškega »World-Telegrama«: skoraj vsa prva velika stran tega časnika je posvečena Lindberghovi aferi, pod člankom se pa bere: Nadaljevanje članka na straneh 2, 3, 4, 5, 7, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 23, 24.

Aretiran vohun. Francoska policija je aretirala v Belfortu poljskega žida in nevarnega vohuna Krausa.

Se nadaljuje na 5 strani v 4. stolpcu

iz življenja milijonarjev

Morgan & Cie.

Morganova zmaga nad predsednikom USA. — Gradba novih železnic in ustanovitev jeklovega trasta. Na obtožni klopi

II**

Morgan je samo skomignil z rameni. Med gospodarjem Amerike in gospodarjem zlata je nastal dolg molk.

»Mister Cleveland,« je pričel spet Morgan in zapičil svoj pogled v predsednikove oči. V državnih blagajnah je komaj še devet milijonov. Ta listič, ki ga mečkate v rokah, vam pravi, da dolguje država Morganovi banki celih 12 milijonov. Upravni svet moje banke je sklenil, da bo jutri zjutraj predložil ta ček državni blagajni v New Yorku.

Cleveland je prebledel ko zid. Strogo sta si zrla dva starca v oči. V tisti uri je delalo v ameriških Združenih državah milijon pridnih delavcev. Eni so orali njive, drugi so stregli strojem, pisatelji so pisali knjige, dijaki so se učili modrosti, uradniki so računali, bolniki so umirali in nebolni otročki so se rodili. — In če bo jutri zarana banka predložila ček, bo vsega dela konec, bo vse narobe...

To grobno tišino je presekalo bolestno vekanje otroka, ki ga je nesla siromašna mati v rokah po široki ulici. Mister Cleveland je težko zasopel. Star je bil že! Nenadoma se je zdrznil in dejal:

»Mister Morgan, sprejemem vse vaše pogoje. Za kdaj mi jamčite, da bodo državne blagajne spet polne?«

»Jutri, gospod predsednik,« mu je odgovoril Morgan, kakor da gre za škatlico peres.

John Morgan je bil takrat osem in petdeset let star.

Ko je dosegel Morganov sin ta očetova leta, je hladnokrvno dejal: »Vojno hočem.« In v tej je izgubilo sto milijonov ljudi roke in noge...

John Morgan stari je diktiral kot šestdesetletnik predsedniku Združenih držav svoje pogoje, dočim je v svojem tridesetem letu sovražil vse, kar je dišalo po trgovini. Iz več služb so ga vrgli na cesto. Vse svoje zanimanje je posvetil umetnosti in znanosti. Potoval je po svetu in študiral. Vpisal se je na vseučilišče in obiskoval predavanja o matematiki. Zmerom je iskal zvez z umetniki, pesniki in znanstveniki. Več časa se je tudi resno bavil s spiritizmom. H koncu se je oženil z nekim jetičnim dekletom, da bi ji lajšal gorje, ker je premlada izgubila svojega dobrega očeta. Spoznal jo je v pariški »Comédie Française«. Toda že čez nekaj tednov zakona mu je žena umrla, čeprav je poskušal vse, da jo reši. Duševno strt se je vrnil v New York in stopil v službo pri neki banki.

Leta 1885 se je oženil v drugo. Ta zakon je bil samo račun. Za ženo si je izbral hčerko nekega uglednega

* Gl. prvi članek v št. 441

višjega sodnika. Ljubil je ni, ker ni mogel več ljubiti. Nič več na svetu ni bilo, kar bi zanj pomenilo lepoto, ljubezen in dobroto... Postal je mrk in strog poslovni človek.

Prvi njegov samostojni »posel« ni bil izdajstvo domovine, bil je preprosta tatvina. V nekem vojaškem skladišču je kupil po neki namišljeni osebi pet tisoč zastarelih in pokvarjenih vojaških pušk po tri in pol dolarja. Čez nekaj mesecev je prodal prav te puške poveljniku San Louisa, torej generalu svoje domovine, po dva in dvajset dolarjev. Ta kupčija je prišla oblastvom na nos, a sodišče je Morgana oprostilo, ker ga je genialno zagovarjal njegov tast.

Drugi njegov »večji posel« se mu je posrečil pri tedaj popolnoma korrumpiranih železnicah Združenih držav. Železnice so v Ameriki last zasebnih družb. Okoli leta 1870 je gradil železnico kdorkoli je imel denar. Seveda so vsi ti podjetniki izdajali delnice, s katerimi so spekulante zaslužili ogromne vsote denarja. Konkurenca med posameznimi železniškimi družbami je bila tako srdita kakor boji na divjem zapadu. Zavistniki so napadali vlake konkurence, polagali na postajah peklenške stroje in na splošno delali vse, s čimer so lahko strahovali potnike in jih odvrčali od vožnje. Morgan je pod roko kupil neko železnico in si izposloval s pomočjo svojih zvez podporo vojaštva. Vsa njegova železnica je bila zastražena noč in dan. Kmalu se je razvedelo, da je potovanje po Morganovih železnicah popolnoma varno, zategadelj je bil tudi naval na njegove vlake ogromen. Zaslужil je v enem dnevu več, ko dve drugi družbi skupaj na mesec.

Z denarjem, ki mu ga je »vrgla« železnica, je osnoval jeklov trust. Takrat je bil Morgan že tako mogočen, da je državo prisilil, da je v zakonu, ki je prepovedoval ustanavljanje trustov, izvzela njegovo podjetje.

Okrog leta 1900 je skušal združiti ves pomorski promet po Atlantiku v svojih rokah. Po svojem prijatelju, ustanovitelju morske linije Hamburg—Amerika, se je seznanil s cesarjem Viljemom II. Ta njegov načrt se mu pa kljub »najvišjim zvezam« ni posrečil. Angleška vlada se je postavila Morganu po robu. Boj med velesilo, Anglijo, in enim samim človekom, Morganom, je h koncu ostal neodločen.

Morgan se je močno postaral. Takrat ga je dohitelo maščevanje novega predsednika Združenih držav, Teodorja Roosevelta, ki mu ni mogel odpustiti, da je bila leta 1895 odvisna mogočna Amerika od enega samega moža, Morgana. Prišel je pred sodnike. Se nadaljuje

GROF MONTE-CRISTO

Nadaljevanje s 3. strani

kami v roke in jame naštevati črke abecede po vrsti. Pri črki »j« stavec prikima z očmi.

»j« ponovi Franc.

Pri iskanju druge črke ga stavec koj v začetku ustavi. Naposled pride na dan beseda »jaz«.

»Da,« prihrdi stavec.

»Vi?« krične Franc in lasje se mu naježe. »Vi, gospod Noirrier, ste ubili mojega očeta?«

»Da,« ponovi Noirrier in pogleda mlademu možu svečano v oči.

Franc omahne kakor posekan na stol, Villefort pa odpre vrata in zbeži kakor iz uma.

XIX

Napredek mladega Cavalcantija

Cavalcanti starejši je bil odpoštoval in njegov sin je ostal sam. Dolgčas mu kajpada ni bilo, saj se je bil že dobro uvedel v pariško družbo, ki ne gleda v ljudeh kaj so, temveč kaj se delajo. Andreo Cavalcantija so klicali grofa, nekateri tudi princa, pripovedovali, da ima 50.000 frankov rente, in šušljali o neizmerljivih zakladih njegovega očeta.

Nekega dne pride Monte-Cristo k Danglarsu na obisk. Barona ni bilo doma, zato ga je sprejela njegova žena. Zraven baronice je pol sedela pol ležala Evgenija v naslanjaču, pred njo je stal pa Cavalcanti. Oblečen v črno, z lakastimi čevlji in svilnatimi nogavicami, si je mladi mož ravno

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetličila srajce, ovratnike, zapestnice i. t. d. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

segel s prilično negovano roko v lase, pri čemur se mu je na prstancu zaiskril velik demant. Njegove oči se kar niso mogle odfrgati od gospodične Evgenije. Toda Danglarsova hči je bila še zmerom takšna, kakršna je bila, to se pravi, lepa, mrzla in porogljiva. Zdelo se je, ko da bi plameneči pogledi mladega moža zdrknili ob njej kakor ob ščitu.

Evgenija se grofu hladno prikloni in porabi prvo priložnost, da se umakne v svojo sobo. Koj nato se zaslišita dva smejoča se glasova, pomešana s klavirskimi akordi — dokaz, da je bila Evgeniji družba učiteljice petja, gospodične Luize Armillyjeve ljubša od grofove in Cavalcantijeve.

Čeprav je grof med pogovorom z gospo Danglarsovo posvečal vso pozornost svoji gostiteljici, mu vendar ni ušlo, da se je Cavalcanti nekam nemirno primaknil k vratom, ki je za njimi izgubila gospodična Evgenija, in prisluškoval pridruženim glasovom, ki so prihajali iz druge sobe.

Med tem se je vrnil bankir. Pozdravil je Monte-Crista, nato se je pa obrnil k Andreju.

»Ali vas gospodični nista povabili, da bi jima delali družbo pri muziciranju?«

»Na žalost ne,« odgovori Andreja in vzdihne.

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA

„SLAVIJA“ v Ljubljani, Gosposka ulica 12
Telef. 21-76, 22-76

Podružnice: BEOGRAD, ZAGREB, SARAJEVO, OSJJEK, NOVI SAD in SPLIT

Danglars stopi k vratom in jih odpre.

Mladi dami sta sedeli obe na enem stolu pred klavirjem. Gospodična Armillyjeva je bila zanimiva lepota: majhna a vitka plavka z dolgimi kodrastimi lasmi in z malce trudnim, zastrtim pogledom.

Monte-Cristo pogleda radovedno v to damsko sobo; še nikoli ni imel prilike videti gospodično Armillyjevo, čeprav je pri Danglarsovih že toliko slišal o njej.

»Kaj pa naj to bo?« se obrne bankir k svoji hčeri. »Ali smo mi mar izključeni od godbe?«

S temi besedami potisne mladega moža v salon in pripre vrata za njim, tako da grof in baronica s svojih sedežev nista mogla videti, kaj se v sobi dogaja.

Kmalu nato se zasliši Andrejev glas: pel je ob spremljavi klavirja neko korziško pesem. Med tem ko je grof smehljaje prisluškoval popévki in se nehoče spomnil Benedetta na Andrejevem mestu, je pa baronica hvalila svojega moža, češ da je pri polomu neke banke v Milanu spet izgubil tri ali štiri sto tisoč frankov, ne da bi bil le trenil z očmi. Njena hvala je bila res zaslužena: če ne bi bil grof tega že vedel, mu ne bi bil baronov obraz niti z najmanjšo črto izdal.

»Dobro jel« si reče Monte-Cristo sam pri sebi. »Zdaj je že tako daleč, da prikriva svoje izgube. Pred mesecem dni se je z njimi še bahal.«

Na glas pa reče: »O, milostljiva, gospod Danglars je preveč doma na borzi, da ne bi tam dobil svoje izgube dvakrat povrnjene.«

»Vidim, da ste tudi vi v zmoti kakor drugi. Moj mož ne igra.«

»Ah, res, zdaj se spomnim, da mi je že gospod Debray pravil... A kaj je z gospodom Debrayem? Že tri ali štiri dni ga nisem videl.«

»Jaz tudi ne,« odgovori malomarno baronica. »Kaj vam je pravil gospod Debray?«

»Rekel mi je, da vi radi igrate.«

»Priznam, nekaj časa me je mikalo, zdaj pa ne več.«

»Ni prav, milostljiva. Sreča je opoteča, danes vam obrne hrbeč, jutri se vam pa spet nasmehne. Da sem jaz ženska in da je moj mož bankir, bi si vzlic vsemu zupanju v svojega moža skušal napraviti lastno premoženje.«

Gospa Danglarsova nehoče zardi.

»Ali že veste,« povzame Monte-Cristo, kakor da ne bi bil nič opazil, »ali že veste, kako so včeraj zrasli napolijski papirji?«

»Jaz jih nimam,« odgovori hlastno baronica, »in jih tudi nikoli nisem imela. Pa pustiva rajši te borzne pomenke, gospod grof, saj nisva mešetarja. Govoriva rajši o ubogih Villefortovih, ki jih zadnje čase tako nesreča preganja.«

»Kaj se jim je pa zgodilo?« vpraša nedolžno Monte-Cristo.

»Kaj mar ne veste, da jim je komaj tri dni po nenadni smrti markizja Saint-Merana umrla še markiza?«

»Saj res,« prikima Monte-Cristo, »slišal sem nekaj o tem.«

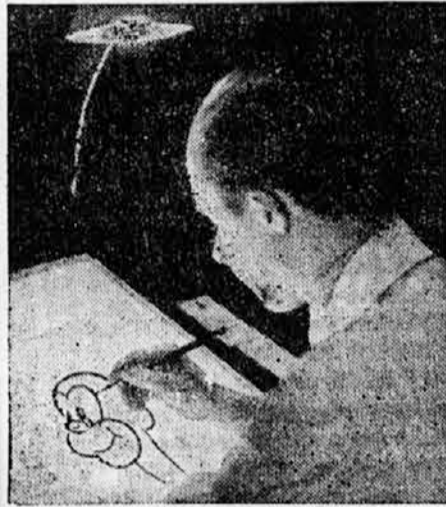
Se nadaljuje na 6. strani v 4. stolpcu

Risani filmi

ali kako nastanejo filmi z miško Micky in mačkom Feliksom, ki se jim staro in mlado od srea nasmeje

Cela dva meseca ždi ubogi risar za pisalnikom in riše. Več ko deset tisoč sličic mora narisati za film, ki ga gledamo v kinu pet do šest minut.

Z udobnega sedeža zremo na teh deset tisoč čez platno brzečih slik, smejemo se do solz in občudujemo originalne risarjeve domisleke. Sree nam kar poskakuje, ko gledamo miško Micky, kako se v eni sami sekundi skotali z vrha hriba do globoke mlake, kako maček Feliks z enim samim udarcem preseka glasovir, kako se kakšna druga zvezda trikfila imenitno usekne.



Malokdo pa ve, kako strokovnjaki, risarji trikfilmov ustvarjajo ta umetniška dela, kako vdahnejo tem narisanim junakom dušo in izvornost.

Predvsem je važno, da vemo, da delajo ti risarji risbe po fazah gibov. Če se na primer vi, dragi čitatelj, odkrijete v pozdrav, morate najprej seči z roko po klobuk, ga zavihitati po zraku, se spet pokriti in spustiti roko v običajni položaj. Kadar pa pozdravljate, vam še na misli ni, kakšne kretnje delate z roko in kako

sijajno krivuljo zariše vaš klobuk po zraku. Sicer pa to tudi vaša skrb ni, to opravljate mehanično in iz navade. Filmski risarji pa morajo paziti prav na te kretnje in faze teh kretenj. Razdelijo si jih na devet, časih tudi na več faz. Prvo in poslednjo fazo zriše risar-mojster, ostale, vmesne torej, pa njegovi pomočniki. Kretnja, ki naj bo videti naravna, mora torej imeti najmanj devet narisanih faz. Seveda imamo tudi take gibe, ki jih je moči podati naravno šele s tridesetimi, štiridesetimi slikami. Več ur dela je s samo eno kretnjo, ki zbrzi čez filmsko platno v pičli tretjini sekunde.

Običajni risani zabavni film je dolg okrog 200 metrov. Vsak meter filma je sestavljen iz 52 risanih sličic. Zdaj pa izračunajmo, koliko sličic je potrebnih za 200 metrov filma. Račun je lahek. Deset tisoč štiristo sličic je nanizanih druga poleg druge. Tak film izdeluje poleg risarja-mojstra še 6 do 8 pomočnikov ves mesec. Ko je trudapolno delo skončano, ga nima filmski operater kaj vrteti 5 do 6 minut.

Videti je torej, da tem marljivim delavcem ni menda do smeha, ko rišejo in rišejo, uro za uro, z dneva v dan.

Prve trikfilme so izdelovali Američani. Seveda so bili nemi, kajti takrat se pridnim risarjem še sanjalo ni, da bodo njihovi mački mišjavkali v najnižjem basu. Že prvi narisani filmi so navdušili gledalce. Z uvedbo zvoka in godbe so risani filmi seveda še bolj zasloveli. Staro in mlado se smeji, grohoče in tolče po kolenih, staro in mlado ljubi te male smešne prikazni, miške in psičke, mačke in zveri. In prav je tako; kajti filmi so veseli, smešni in zabavni. V naših težkih dneh nam je pa to itak edina tolažba!

Doug mlajši z novo partnerko

V Londonu, oktobra.

Douglas Fairbanks igra zdaj v gledališču. Sicer stvar sama ni nič posebnega, toda on in njegova ljubka partnerka »vlečeta« občinstvo. Že v Brightonu, kjer so odrsko igro preizkusili, so se ljudje kar potili od prevelikega zanimanja. Vse mondeno kopalnišče je govorilo samo o »Dougu« in njegovi novi partnerki, kajti vsi so si trli glave z vprašanjem, ali in kdaj se bosta »Doug« in Gertrud Lawrence vzela.

Ko sem se pogovarjal s Fairbanksom, sem se z veliko previdnostjo ognil vprašanja poroke; spraševal sem ga rajši, kaj namerava delati v bodoče. Douglas mlajši je zasebno prav tako prijazen in prikupen kakor na odru ali v filmu; mnogo ima očetovega...

»V času svojega odrskega gostovanja bom prvi B. I. P. filmal »La vie Bohème«. Režiral bo menda Paul Ludwig Stein, Lawrence Gertrude bo pa moja partnerica,« je pripovedoval Douglas.

»Kaj pa Hollywood?« sem ga vprašal.

»Ne, ne, v Hollywood pa ne grem,«

je hlastno odvrnil, »najbrž pojdem s to igro v Newyork. Imam pa še razne načrte za filme pri »United Artists«. Sicer so ti načrti prav zanimivi, toda o tem še nočem govoriti, ker še v trgovskem pogledu ni vse urejeno.«

Vprašal sem ga, ali ne namerava spriču svojega uspeha s »Katarino Veliko« več filmati za London-film. »Ne«, je odvrnil nekam v zadregi in se nasmehnil, »z Aleksandrom Kordo sva si nekaj navzkriž.«

Čutil sem, da sem se zaletel, zato sem dejal: »Pri filmu ni to nič; treba je pozabiti. Kdo ve, ali vam ne bodo prav od onod sporočili laskave ponudbe?«

Tedaj se je zasmel Douglas prav tako ko njegov oče: »Da, da! Kdo ve?«

Tisti hip so sporočili v gledališko garderobo, kjer sva se pogovarjala: »Gospa Lawrence bo čez tri minute pripravljena.«

Douglas Fairbanks mlajši je odhitel k mizi za šminkanje.

»Zbogom,« sem dejal, »pri prihodnjem filmu vas spet obiščem.«

H. H.



Nadaljevanje s 4. strani

Oljke so slabo obrodile. Dalmatinski kmetje tožijo, da je letošnja oljna letina zelo slaba. Pridelali bodo komaj tretjino lanske letine. Mnogo škode so na oljkah napravili črvi in mušice.

Jubileji. Zaslužna narodna delavka ga. Minka Govekarjeva je te dni slavila 60letnico rojstva. Jubilatka se je posebno mnogo bavila z ženskimi vprašanji; bila je urednica raznih ženskih časopisov in delovala kot pisateljica, prevajalka in dopisnica. — Naš znani pedagog in pisatelj g. Josip Brinar, ravnatelj meščanske šole v pokouju, je te dni slavil svojo 60letnico. — V Kranju je sredi svojih otrok praznovala 70letnico rojstva ga. Urška Vrečkova. Mož ji je umrl že pred 23 leti, otrok je imela pet in so še vsi živi in zdravi. Najstarejša hči, ga Nataša Bulovčeva, je poročena z nadučiteljem v Begunjah, mlajša Pavla je pa soproga poslovodje g. Regovca. Sinova Ivan in Franc sta zaposlena v tovarni Jugočeski, Tone je pa poslovodja Jadranske trgovine čevljev v Kranju. — V Trbovljah je praznovala 60letnico rojstva ga. Draga Oblakova, soproga vodje finančne kontrole. Jubilatka je doma iz Litije. Kljub velikim družini (imela je 13 otrok, med njimi jih 7 živi) je zmerom živahno delovala pri raznih narodnih in človekoljubnih društvih; še danes slovi za odlično organizatorko paviljonov.

Jubilantom iskreno čestitamo in jim želimo, da bi čakali še mnogo srečnih let.

Diplomirali so: na medicinski fakulteti zagrebške univerze gđ. Zofija Praškova z Ježice pri Ljubljani; na pravni fakulteti zagrebške univerze g. Josip Marko, na filozofski fakulteti beograjske univerze gđ. Nada Verbičeva in Dragica Knafličeva iz matematike in na filozofski fakulteti ljubljanske univerze g. Svetozar Radojčić. Na zagrebški univerzi so diplomirali za farmacevte gđ. Jelka Tražnikova, hči akademskega slikarja in restavradorja Narodnega muzeja v Ljubljani, gđ. Ida Zarnikova iz Preserja in g. Pavle Bohinc. Na višji pedagoški šoli v Beogradu je diplomiral Božidar Čermelj, učitelj v Zagorju ob Savi. Na pravni fakulteti ljubljanske univerze je promoviral za doktorja prava g. Konrad Blejček iz Ljubljane. Čestitamo!

Novi grobovi. V Kranju je umrl ugledni fotograf Edo Kramaršič. — V Ljubljani je po dolgi bolezni umrl, star šele 36 let, magister Jakša Borčić, lastnik drogerije »Adria«. Pokopali so ga kot rezervnega častnika z vojaškimi častmi. — V Zagorju je umrla stara 75 let Marija Firmova, vdova po rudniškem knjigovodji, blaga mati svojim otrokom in dobrotnica revežev. — V ljubljanski javni bolnici je umrla po daljšem hudem trpljenju Marija Benedičičeva iz Zeleznikov, stara 38 let. — Na Ptujski gori so pokopali grobokopa Avguština Mihca. Pri prevozu repe z njive je padel pod voz in mu je šlo kolo čez trebuh. — V Ptujju je umrla Ana Štruclova, žena občinskega uradnika, stara 74 let, v tamkajšnji bolnišnici pa Marija Vaupotičeva, posestnikova žena iz Jurovcev, stara 35 let. — Na Selih pri Šumberku je umrl dolgoletni župan Jožef Ozimek, star 78 let. Bil je dober gospodar in skrben oče. — V celjski bolnišnici je umrla 46letna dnivarica Ema Mikšetova iz Gaberja, v Gaberju pri Celju pa 70letni Andrej Kastelec, kočijaž pri industriji A. Westnu. — V Ljubljani je umrla Josipina Blumauerjeva, dolgoletna poslovodka pokojnega veletrgovca R. Kollmanna, znana dobrotnica revežev. — V Kranju je umrla družini dr. Frana Šemrova enajstletna hčerka Alenčica. — V Ljubljani je umrl star 70 let Ivan Jarc, posestnik in železniški sprevodnik v pok. — V ljubljanski splošni bolnici je umrl po kratki bolezni Ivan Mlinarič iz Sevnice ob Savi. Pokojnik je bil zaradi blagega značaja pri svojih prijateljih in znancih zelo priljubljen. Pokopali so ga v domačem kraju. — V Ljubljani je umrl Ivan Rupar, trgovec in posestnik. — V ljubljanski splošni bolnici sta umrla Franc Alojzij Juvanc, upokoje-ni višji ravnatelj pomožnih uradov banke uprave, in Marija Kurnikova, vdova po nadsprevodniku južne železnice v pokouju, stara 70 let.

Pokojnikom večni mir, žalujočim iskreno sožalje!

Novela „Družinskega tednika“

Blankina poroka

Madžarski napisal Mihael Erdödy

Ljubi Ernest!

Naj vas te vrstice ne zabole preveč. Saj ste pameten človek in boste sami izprevideli, da morava napraviti konec. Najino nedolžno prijateljstvo vam bo lahko pozabiti; zakaj za vas ne občitim — odkrito in pošteno vam moram priznati — nikake ljubezni. Vam kot dobremu psihologu in poznavalcu ženske duše se bo zdelo tole poslovilno pismo prav gotovo čisto prirodno. Zdravstvujte, Ernest! Ne pričakujte me v četrtek nič več pred opero, ker me ne bo. Sicer se pa še ta teden odpeljem domov. Če bi mi vseeno hoteli odgovoriti, mi pišite na moj naslov na deželi.

Ljuba Blanka!

Res lepo ste me odslovili! A četudi mi pravite, da me ne ljubite, vam moram odgovoriti, da vas jaz ljubim bolj kakor vse drugo na svetu. Ljubim vas z večnim, nikdar ne utešenim kopnenjem. Ko se vrnete, vam bom sledil kakor senca. Na vaše ironično namigivanje na moje psihološko poznavanje žensk vam pa odgovorim: Četudi mi zdaj pišete, da me ne ljubite, sem že danes prepričan, da me boste še enkrat poklicali nazaj s sladkim, omamnim smehljajem! Da, Blanka!

Poljubim vam roko Ernest.

Srdito je Blanka raztrgala pismo. Taka nesramnost!

Stopila je k odprtemu oknu.

»Vreden bi bil, da ga prav tako nesramno zavrnem!« Skomignila je z rameni. »Sicer pa...« Nasmehnila se je. »Če bi Ernest vedel, če bi le slutil, zakaj sem z njim napravila konec!«

Z vrta je vel hladen vetrič. Blanka je globoko vsrkala dehteči vonj cvetlic. Zaprla je oči in se zasanjala v tisti blaženi popoldan, ko je prvič srečala onega drugega, ki je zaradi njega za zmerom dala slovo rdečelasemu in kratkovidnemu lekarnarskemu pomočniku. Kako je že do tega prišlo? Sedela je v slaščičarni, kjer je navadno čakala Ernesta. Prišla je bila deset minut prej kakor po navadi. Dolg čas ji je bilo. Zdejci je pa vstal izza sosednje mize mlad mož in stopil naravnost k njej:

»Pozdravljeni, Gretka — kaj pa počne Anka?«

Blanka je zardela do ušes. Že dosti je slišala o predrznem približevanju mladih vsiljivcev, toda prijetni glas mladega gospoda ji je šel tako do srca, da se je prvi mah kar pozabila ogorčiti nad tujčevim ogorvom. V zadregi se je obrnila stran.

»Kaj me res nič več ne poznate, Gretka?« Pri tem jo je tako ljubeznivo pogledal, da se res ni mogla razsrditi nanj. Plaho je odvrnila:

»Zamenjali ste me z neko drugo... Meni ni Gretka ime...«

»Oprostite... ne, saj ni mogoče...«

»Ne zamerite... ne poznam vas.«

Tujec se je vljudno priklonil: »Ernest Kassai.«

»Ernest?«

Spomnila se je drugega Ernesta z roževinastimi naočniki, ki ga je pravkar čakala. V duhu ju je primerjala in prišla do spoznanja, da je prav za prav tale Ernest pred njo pravi, ne pa oni drugi. Usoda se je bila pač zmotila, ko ji je prinesla na pot rdečelasega lekarnarskega pomočnika, in naključje je očividno hotelo to napako popraviti. Zatorej ni smela zavriniti blagohotnega migljaja usode.

Pogledala je na uro. Imela je še pet minut časa.

»Ali koga pričakujete?«

»O, nel Ravno sem hotela iti.«

»Če dovolite...«

Trenutek nato sta bila na cesti. Stopila sta v avtobus. Ko je Blanka pogledala skozi okno na cesto, je zagledala na drugi strani Ernesta, kako je počasi stopal proti slaščičarni. Ubogi fant, si je rekla na tihem, a koj nato se je premislila: »Kdor prihaja tako samozavestno, na sekundo natanko na sestanek, je vreden, da jo izkupi!«

Draga Blanka!

Lepo se vam zahvalim za vaše ljubeznive vrstice. Ne zamerite, da vam v taki naglici odgovorjam, toda hiteti moram še na koncertno skušnjo. To je moj poslednji koncert v tej sezoni, potem bom popolnoma prost. Komaj čakam, da vas spet vidim. Čez dva tedna se pripeljem k vam in vas poprosim za roko. Najino prvo srečanje v slaščičarni in popoldanski sprehod po parku sta mi ostala v neizbrisnem spominu. Prosim, pozdravite svoja starša, čeprav ju ne poznam. Vaš zvesti Ernest.

V mestecu se je naglo raznesla novica, da bo slavni goslar Ernest Kassai vzel lekarnarjevo hčer.

Blanka se je kar topila od sreče. Le njenima staršema stvar ni bila pogodu.

»Če bi vsaj imel kakšen drugi poklic. Kaj naj človek počne z goslimi?«

Tedaj je poštar nekega dne spet prinesel pismo. S tresočimi se rokami je Blanka pretrgala ovitek. Preletela je kratke vrstice in prebledela. Ves svet se je zvrtil okoli nje. V pismu je brala:

Ljuba Blanka!

Pišem v vsej naglici, čez pol ure odide moj vlak. Ko boste dobili te vrstice, bom že v Parizu. Povabljen sem na turneje v tujini in imam v žepu pogodbo za tri leta. London, Amsterdam, Napoli, Newyork. Iz vsakega mesta vam bom poslal razglednico. Zdravstvujte!

Ernest.

Blanka se je naposled osvestila. Strgala je pismo na drobne kosce. Potlej je sedla za pisalno mizo. Ihtenje ji je stiskalo grlo.

Cenejše stanovanje

Napisal Aladar Laszlo

Zena: Čez dva tedna napoči veliki dan. Preseliva se v lepše in večje stanovanje. In koliko cenejše bo!...

Mož (plaho): Za koliko?

Zena: Za 2500 Din na leto.

Mož (še bolj plaho): Pa ga ne bo treba preslikati?

Zena: O pač, a to ni takšna reč. 2500 dinarjev. In v predsobju...

Mož (poln zle slutnje): Kaj je s predsobjem?

Zena (zelo živahno): Saj veš, kako velika je veža. Če bi tam postavila stekleno steno s premakljivimi vrati, bi pridobila predsobje in še kos veže. Za 3500 Din se dobi že prav lepa steklena stena.

Mož (z grozo): Kako si rekla? Tri tisoč pet sto?

Zena: Majhne izpremembe so pri vsaki selitvi potrebne. Če že preurediva predsobje v vežo, morava tudi plinsko uro preložiti. (Tiho.) In tudi električni števec. Zid bo treba predreti in cevi izpeljati ven. Vse skupaj z žicami in stikali ne stane več kot 1300 Din.

Mož (strašno razburjen): Če je tako, pa sprejmi na znanje, da se ne bom selil, temveč bom tu ostal. Rajši vidim, da mi ara zapade!

Zena: Zakaj nisi tega že poprej rekel!

Vrata so se odprla. Vstopila je mama.

»Pismo si dobila?«

»Da.«

»In?«

Blanka jo je pogledala. Prisilila se je v nasme: »V nedeljo pride.«

»Bog ve, ali pride zato, da poprosi za tvojo roko?«

»Seveda!«

Mama se je spustila na stol in začela:

»Popolnoma odkrito ti moram povedati, da papa in jaz nisva prav nič navdušena nad tvojim bodočim zaročencem.«

»Zakaj ne?«

»Če bi vsaj imel kakšen drug poklic, spodoben, resen poklic.«

Blanki so se zastrle oči: »Mama, neko skrivnost ti moram izdati.«

»Skrivnost?«

»Da. Ernest sicer res čudovito igra na gosli, vendar ni pravi umetnik. Tudi prav za prav ne živi od goslanja.«

»Ođ česa pa?«

»Lekarnarski pomočnik je.«

Mati je planila kvišku.

»Kaj? Ernest je lekarnar? Saj to je imenitno! Tako mu bo papa vsaj lahko prepustil lekarno.«

Pogledala je svoji hčeri v oči: »Blanka, ali resnico govoriš?«

Blanka je pobesila oči.

Mama je skoraj zavriskala od veselja. Pri priči je stekla dol v lekarno, da sporoči svojemu možu veselo novico. Blanka je pa vzela pisemski papir v roke in napisala pismo:

Ljubi Ernest!

Imeli ste prav. Res imenitno poznate žensko dušo. Zdaj šele, ko sem daleč od vas, prav čutim, kaj ste mi bili. Čakala vas bom v nedeljo popoldne na postaji. Prinesite tudi gosli s seboj, da bo veselje. Do svidenja!

Pripis. Samo vaše rodbinsko ime mi ni prav pogodu. Krupitschek! Ljubi Ernest, ali ne bi mogli svoje ime izpremeniti? Na primer v Kassai. Ernest Kassai bi se mnogo lepše slišalo, da, to ime mi zelo ugaja...

Solze je imela v očeh, ko je mrtvo ponovila predse:

»Zelo mi ugaja... zelo...«

GROF MONTE-CRISTO

Nadaljevanje s 5. strani

A kaj hočete! Zakon narave je tak in že Klavdij pravi Hamletu: Očeta sta šla pred njima v smrt in ona sta ju objokovala; prav tako bosta tudi ona umrla pred svojimi sinovi, in le-ti ju bodo objokovali.«

»A to še ni vse. Gotovo veste, da možita svojo hčer?«

»Z gospodom Francem Epinayem? Vem.«

»Nu, včeraj jima je Franc vrnil svojo besedo.«

»Res? Zakaj?«

»Ne vem.«

»Kako pa gospod Villefort prenaša ta udarec?«

»Kakor zmerom: ko filozof.«

Takrat se vrne Danglars.

»Kaj ste mar gospoda Cavalcantija samega pustili z Evgenijo?« vzklikne baronica.

»Ali gospodična Armillyjeva nič ne šteje?« jo zavrne bankir. Nato se obrne k Monte-Cristu:

»Prijeten mladenič ta princ Cavalcanti — ne, gospod grof? Vprašanje je le, ali je res princ.«

»Jaz ne jamčim. Njegovega očeta so mi predstavili za grofa, torej bi bil tudi on grof. Zdi se mi pa, da mu ni bogve kaj do plemiškega naslova.«

»Zakaj ne? Če je res princ, ne ravna prav, da se s tem ne ponša.«

»Kaj, če pride slučajno gospod Morcerf?« se obrne baronica k svojemu možu. »Dobil bo gospoda Cavalcantija v sobi, kamor sam kot njen ženin še nikdar ni stopil.«

»Slučajno, to ste dobro rekli,« odvrne bankir, »zakaj pri nas je tako redek gost, da ga res le po golem naključju kdaj vidimo.«

»Če bi pa zdajle prišel in dobil tega mladega moža pri vaši hčeri, bi se po vsej pravici razsrdil.«

»Motite se! Gospod Albert nam ne izkazuje časti, da bi bil ljubosumen na svojo nevesto — premalo jo ljubi. Sicer pa, kaj mi mar, ali se srdi ali ne!«

»Toda spričo našega razmerja do njega...«

»Ali naj vam povem, v kakšnem razmerju smo z njim? Na plesu, ki ga je priredila njegova mati, je enkrat samkrat plesal z Evgenijo, gospod Cavalcanti pa trikrat po vrsti, a mladi Morcerf tega še opazil ni.«

»Gospod grof Albert Morcerf!« najavi komornik.

Baronica hitro vstane, da sporoči obisk svoji hčeri, a Danglars jo poizne nazaj v naslanjač.

»Pustite tol!«

Zena ga začudeno pogleda. Monte-Cristo se napravi, kakor da ne bi bil ničesar opazil.

V tem je vstopil Albert. Videfi je bil zelo dobre volje. Pozdravil je in se obrnil k baronici.

»Ali dovolite, milostljiva, da vas vprašam, kako se ima gosposodična hči?«

»Zelo dobro,« prehitil bankir svojo ženo. »Zdaj ravno muzicira

Nepotrebnih dlačic

na obrazu. rokah, nogah, prsih itd. se z lahkoto, hitro in zanesljivo odkrižate z uporabo Erbol-praška. — To sredstvo takoj odstrani dlačice s koreninami vred in stane z navodilom Din 15.— Po pošti razpošilja Glavno zastopstvo in zaloga za Dravsko banovino Henrik Breznice, Ljubljana, Gledališka ulica štov. 10.

»Svoji sobi z gospodom Cavalcantijem.«

Albert sprejme te besede ravno-odušno na znanje; na tihem ga je najbrže malo jezilo, a ker je čutil, da ga Monte-Cristo gleda, se je premagal.

»Gospod Cavalcanti ima zelo lep tenor,« reče mirno, »in gospodična Evgenija čudovit sopran. Mislim, da se morata imeni- niho skladati.«

»Res, prav dobro se izpopolnjujeta,« pritrdi Danglars.

»Jaz sem tudi muzikalen, vsaj moji učitelji trde,« meni mladi mož. »A čudno: še nikdar se mi ni posrečilo, da bi svoj glas prilagodil kateremu drugemu — sopranu še posebno ne.«

Danglars se nasmehne, kakor bi hotel reči: Naj te le grize! Na glas pa pravi:

»Princ in moja hči sta včeraj žela splošno pritrdjevanje. Kako da vas snoči ni bilo, gospod Morcerf?«

»Kateri princ?« vpraša Albert. »Princ Cavalcanti,« odgovori Danglars, Irdovratno daje mlademu Italijanu ta naslov.

»Oprosite, nisem vedel, da je princ. Torej princ Cavalcanti je snoči pel z gospodično Evgenijo? To je moralo biti res čudovito in prav žal mi je, da ju nisem slišal. Moral sem spremi svojo mater k baronici Chateau-Re-naudovi.«

Po kratkem premolku Morcerf povzame:

»Ali mi dovolite, da se gospodični Evgeniji poklonim?«

»Počakajte malo, prosim vas,« odgovori bankir. »Ali ne uživате te božanske arije: ta, ta, ta, ti, ta, ti, ta. Čudovito! Takoj bosta končala, le še sekundo. Izborno! Imenično!«

In bankir prične navdušeno ploskati.

»Res čudovito,« pritrdi Albert. »Veste kaj, gospod Danglars? Ali ne bi prosili gospodične Evgenije in gospoda Cavalcantija, naj bi še kaj zapela — toda ne smeje jima povedati, da sem jaz tu. Čudovito je uživanje glasbe, če vas umetnik ne vidi; tako ima pevec priliko predati se popolnoma instinktu svojega genija in razpoloženju svojega srca.«

To pot je mladeničeva hladno-krvnost Danglarsa vendarle zmedla. Potegnil je Monte-Crista na stran in ga tiho vprašal:

»Nu, kaj sodite o našem za- ljubljencu?«

»Vraga, nekam hladni se mi zdi. A kaj hočete, ko ste že dali besede!«

»Res sem jo dal, toda dolžan sem priskrbeti svoji hčeri moža, ki jo ljubi, ne pa takega, ki ničesar ne čuti do nje. Le poglejte ga: mrzel je ko marmor in ohol ko njegov oče. A da je vsaj bogat, da ima Cavalcantijevo imetje, ne bi še nič rekli. Bogue, če bi moja hči imela kaj okusa...«

»Ne vem, morda me zasleplja moje prijateljstvo z njim,« odvrne Monte-Cristo, »toda meni se zdi gospod Morcerf prijeten mlad mož, ki bi vašo hčer osrečil in bi prej ali slej napravil kariero; njegov oče zavzema imenično mesto v pariški družbi.«

»Hm,« meni Danglars, »Zakaj dvomite?«

Stoletnica veletvrške J. C. Mayer

1. novembra t. l. je praznovala vele-trgovina z manufakturo J. C. Mayer v Stritarjevi ulici stoletnico svojega obstoja. Na ta dan je namreč pred sto leti odprl Jakob C. Mayer, po rodu z Bavarskega, svojo trgovino s suknom in krojnim blagom v Špitalski ulici na stari številki 270 (poznejša 10) v poslopju sklada starega meščanskega špitala v splošno znani Kresiji. V zvezi s to trgovino, ki je pričela takoj spočetka prodajo blaga na debelo, je bila majhna menjalnica, prav na vogalu proti franči-

yer & Comp., ki je poslovala do l. 1908. Deloval je tudi v industriji, bil dolga desetletja upravni svetnik Kranjske industrijske družbe, ustanovil je l. 1867. tvornico za žičnike v tedanji Poljski (danes Komenskega) ulici št. 3, z Antonom Dečmanom je pa l. 1907. zgradil tvornico papirnatih vreč v Metelkovi ul.

Po potresu se je Mayerjeva manufakturna trgovina in menjalnica preselila l. 1898 v novo palačo meščanske imovine v Stritarjevo ulico. Ko je banka l. 1902 prenehala, je zajela Mayerjeva trgovina tudi prejšnje bančne prostore v pritličju v Stritarjevi ulici in tako izdatno razširila in moderno opremila svoje prodajne prostore.

K očetovemu podjetju je l. 1902. pristopil njegov edini sin Emerik Mayer mlajši, in ga vodil od očetove smrti (l. maja 1916) do danes. Tudi on se udeležuje v industriji, tako je od l. 1931. eden glavnih družabnikov tvrdke Jugorhomberg & Co., tvornice čipk v Zagorici pri Bledu.

Tvrška J. C. Mayer si je pridobila v sto letih, odkar posluje v Ljubljani, velik sloves in zaupanje med kupci in trgovci. Našim narodnim težnjam je bila vedno naklonjena in je tudi rade volje podpirala narodna društva, ko so iskala podpore pri njej. Ta širokogrudnost tvrdke se je pokazala tudi v tem, da so bili njeni uslužbenci in poslovođe izvečine Slovenci, mnogi izmed njih tudi delavni in navdušeni člani Sokola in Čitalnice (Pavel Drašler, Anton Vrhunc, Ivan Vernik, Josip Dacar, Franc Mulaček itd.). Od te generacije živi in deluje še čvrsto v tvrdki osemdesetletni poslovodja g. Karl Tekaučič, ki bo prihodnje leto lahko slavil šestdesetletnico, odkar je pri tvrdki J. C. Mayer. Tudi mnogo naših trgovcev je izšlo iz vrst trgovskih sodružnikov Mayerjevih, tako n. pr. gg. Ivan Engelsberger v Trzinu, Josip Ciuha v Ljubljani, Makso Domicelj na Rakeku, Martin Ogoreuc v Konjicah, Fran Peterkovič v Pregradi, tovarnar Henrik Franzl na Prulah, umrli ravnatelj Splošne prometne banke Henrik Debevc in drugi.

Tvrški J. C. Mayer, ki je ostala vse stoletje vzorno in trdno velepodjetje, delujoče med nami in z nami, čestitamo k njenemu izrednemu jubileju in ji želimo ob njeni stoletnici še nadaljnega krepkega razmaha.



Jakob C. Mayer, ustanovitelj tvrdke

škanskemu mostu. Tvrška se je ugodno razvijala in si s svojo solidnostjo kmalu pridobila širok krog kupcev.

Iz zakona z Ljubljančanko Ivano Sončevo, hčerko trgovca Martina Sonca, se je rodil Jakob Mayerju l. 1841. sin edinec Emerik Mayer, ki je stopil leta 1859. v očetovo trgovino in jo po njegovi smrti (1876) čvrsto vodil naprej. Posvetil je zlasti veliko skrb razširjenju menjalnice in ustanovil l. 1894 še drugo banko v Gradcu pod tvrdko E. C. Ma-

Dve anekdoti

Friderik Veliki

Neki častnik Friderikove vojske je dobil med bitko strel v obraz. Ko se je pozdravil, se je rad bahal s svojim junštvom, meneč, da bo za to svojo rano dobil odlikovanje. Friderik je pa častnika dobro poznal in je vedel, da ni tako hraber, kakor se dela. Ko so mu predlagali, naj bi ga odlikovali, je odmahnil z roko:

»Sam si je kriv! Zakaj je bil pa tako strahopeten, da se je na begu neprestano oziral nazaj.«

Abraham a Santa Clara

Znani pridigar Abraham a Santa Clara je povabil nekega misionarja, ki je slovel po svojih lepih pridigah, naj bi neke nedelje pridigal tudi v njegovi dunajski prižnici. Abraham je tudi sam poslušal to pridigo in pri tem zaspal. Pri kosilu mu je očitajoče rekel misionar:

»Brat moj, prespal si mojo pridigo!« »Ne srđi se,« mu je odgovoril pridigar, »zakaj še mi boš očital, da sem zaspal, moram jaz tebi očitati, da si me s svojim govorom uspaval.«

Poravnajte naročnino!

Primerjajte ceno in kakovost našega blaga, odločili se boste za nakup zimskega plašča in perila pri tvrdki
Drago Gorup & Co.
LJUBLJANA, Tyrševa cesta 14 (Dunajska cesta)

HUMOR

Tiskovina

»Tele hlače bi rad poslal kot tiskovino.«

»Ne gre!«
»Kako to? Saj se vendar vsaka reč, ki je na obeh straneh odprta, lahko pošlje kot tiskovina!«

Domača znamka

Pijanec se je ponoči opotekal domov. Po nerodnosti je stopil nekemu gospodu na lakast šoln, na kar mu je gospod prisolil zvonečo klobuto. Pijanec je osupnil:
»Hk... kaj sem... hk... res že... hk... doma?«

Tako lahko to ne bo!

Korespondent pregleduje došlo pošto. Zdajci pokliče šefa:
»Gospod Mrna, tule imam neko naročilo, pa ne morem imena prebrati.«
Brez pomišljanja odgovori Mrna:
»Pišite mu: Podpis nečitljiv!«

Dober tek!

Novi hlapec je že koj pri prvem kosilu pospravil osem velikih cmokov. Kmeta je kar vročina izpreletavala, ko je v mislih računal, koliko mu bo požeruh pojedel. Tedaj mu pride rešilna misel. Pred hlapca porine poln vrč vina in mu pravi:
»Na, Miha, pokrepčaj se malo!«
Miha vrč na dušek izpije, si obriše usta in meni:

»Bog ti poplašaj, gospodar! Zdej sem apet toliko pri sebi, da lahko pospravim še ostalih šest cmokov.«

Poklon

Dama: »Danes sem videla res pravo krasotico!«

Njen občudovalec: »V zrcalu?«

Židovske

»Listek za kopal stane šest Din. Če pa vzamete dvanajst izkaznic v abonmanu, vas stane kopal samo štiri Din.«
»Kdo mi pa jamči, da bom še dvanajst let živel?« se odreže Izidor Kohn.

*

»Izstopil bom iz židovske občine!«
»Nikar, Salomon! Boš umrl, pa ne bo nikogar, da bi te pokopali!«
»O, tega se ne bojim — zanesem se na smrad!«

*

»Kaj si dobil, Mojzes, ker si šel brez potnega lista čez mejo?«
»Šest tednov!«
»Mila kazen!«
»In vsak teden kopal!«
»Huda kazen!«

*

Lvovski trgovec Sami prihiti ves ogorčen domov:
»Pomisli, Sara, Absalon, ta nesramni lopov, trdi, da premore ves Lvov eno edino spodobno žensko!«
Sara (zamišljeno): »Katera bi neki mogla to biti?«

Dvojčka

Mati je spravila oba dvojčka v posteljo. Ko moli z njima večerno molitev, se eden od njiju kar ne more premagati, da se ne bi smejal.
»Zakaj se pa tako veseliš? Pri molitvi se ne smeš smejati! Si razumel?«
»Mama, zmotila si se, Igorja si dvakrat okopala!«

Praktično

»Dva dni pred poroko sem izvedel, da izda moja bodoča dva tisoč dinarjev na mesec samo za šiviljo.«
»Kaj si pa potem napravil?«
»Šiviljo sem vzel.«

Užaljen ponočnjak

Polnoč je že zdavnaj odbilo. Žolna kolovrati iz kavarne domov. Pa pride mimo lekarne. Pritisne na zvonec. Nikogar. Pritisne še enkrat. Nikogar. Pritisne v tretje in sploh ne izpusti.
Tedaj se zaslišijo koraki, lekarnar pride, ves zaspan, in vpraša, česa bi rad pozni obiskovalec.
»Za dva dinarja malinovca.«
»Kaj?« ga nahruli lekarnar. »In zato se me predznete buditi iz spanja ob tej pozni uri?«
»Še hrulili me boste?« odvrne užaljeno Žolna. »Dobro, grem pa h konkurentu.« In odkolovratí dalje.

Križanka štev. 19

Pomen besed

Vodoravno: 1. država v Ameriki, 7. osebni zaimek, 8. reka v Rusiji, 9. zveza dveh ljudi, 11. žensko ime, 13. pristanišče, 14. mesto na jadranski obali, 15. reka v Afriki, 17. Grki, 19. predlog, 20. srbohrvatski kazalni zaimek, 21. država v Afriki.

Navpično: 1. letovišče, 2. osebni zaimek, 3. panoga pesništva, 4. mohamedanska božja pot, 5. svetopisemska oseba, 6. nasprotje pravilnosti, 10. vrsta pesmi, 12. časovni prislov, 14. pomožni glagol, 15. del ust, 16. število, 18. veznik.

1	2	3	4	5	6
7				8	
9			10		
		11			12
13				14	
			15		
	16		17		18
19					20
21					

Rešitev križanke št. 18

Vodoravno, po vrsti: rama, morava, m. bala, m. šal, a. bol, trinog, uri, ris, vardar, kje, i, ala, a. kdor, a. p. bor, njen.

Na ponovno prošnjo naših cenj. strank iz Ljubljane tudi tem potom sporočamo, da prodajamo TIVAR obleke razen glavne zaloge v Prešernovi ulici 54 nasproti glavne pošte tudi v novi prodajalni Sv. Petra cesta 26

Upravitelj te prodajalnice je g. Ramovš

Prosim pazitel

TIVAR obleke morajo biti previdene s tem tovarniškim listkom. Prosim naše cenj. stranke, da nam javijo, če se vam bode ponudilo ali prodalo manjvredno in tuje blago kot naše originalno TIVAR BLAGO!



Istočasno se zahvaljujemo našim cenj. strankam za poverjeno nam zaupanje in naklonjenost. — Mi se bomo tudi v nadalje potrudili, da si to zaupanje z našim vestnim delom obvarujemo.

Vrst

Tek. broj

Prodajna
cijena

Prodajna
cijena

44

Pazite na gornjo cijeno!

TIVAR
OBLEKE

Prešernova ulica 54 (nasproti glavne pošte)
Sv. Petra cesta 26

Naznanjam cenj. občinstvu, da se mi je poverila prodaja dobro poznanih

TIVAR
OBLEK

Podpiran z dobro sortirano zalogo in znano nizkimi cenami, se bodem potrudil tudi s pazljivo postrežbo, da cenj. odjemalce v vsakem oziru čim najbolj zadovoljim

Z odličnim spoštovanjem

M. RAMOVŠ
Ljubljana, Sv. Petra c. 26

Meščanska kuhinja

Cvetača (karlijola)

Cvetača s šampinjoni

Ponekod je letos cvetača zelo poceni (v Ljubljani sicer ne! Op. ur.), zato se nam zdi prav, da seznanimo gospodinje z raznimi načini pripravljanja.

Potrebujemo: 1 cvetačo, 15 dek šampinjonov, 1 majhno čebulo,

Cvetača z mlečno polivko

Cvetačo operemo in skuhamo v slani vodi. Od kuhane cvetače odtrgamo cvetove in jih položimo v pekačo, jih potresemo z nastrganim sirom ter zalijemo z mlečno polivko.

Vabimo Vas k nakupu v najcenejši oblačilnici
A. Presker
Sv. Petra cesta 14

Adria prašek je boljši

Mlečna polivka: Žlico moka malo opravimo v siróvem maslu ter počasi polivamo 1/2 litra mleka in mešamo neprestano, ker nastanejo sicer grudice. H koncu prav malo osolimo.

S kisló smetano

Oprano cvetačo kuhamo v slani vodi. Skuhano cvetačo dobro ohladimo, jo razkosamo in polagamo v skledo, h koncu pa zalijemo z 1/2 litra zžvrkljane kisle smetane.

žlico paradižnikovega mozga, koko sladkorja, 5 dek olja ali masti, sol in poper.

Pripravimo: Očiščeno cvetačo skuhamo v slani vodi. Fino se-sekljano čebulo opravimo v olju ali masti da zarumeni, potem pa pridenemo na lističe zrezane šampinjone in še te malo popražimo. Nato jih zalijemo s cvetačnim ocedkom. Cvetačo zrežemo na majhne kose in jo dušimo s čebulo in šampinjoni vred. H koncu polijemo jed z raztopljenim paradižnikovim mozgom.

Dopisna šola

Nemščino, esperanto in slovenščino poučuje pismenim potom Jezikovna dopisna šola na Jesenicah (Gorenjsko). Učnina nizka.

Zahtevajte prospekt. Priložite znamko za odgovor.

Lepota Vas privede do uspeha,

vztrajno negovanje pa do lepote.
O pravilnem negovanju obraza
Vas pouči

Izuč. kozmetičarka **Darinka Vdovič, Ljubljana, Gradišče 4**
od 10—12 in od 3—7.

Izpadanje las in prhljaj

prepreči samo znano sredstvo Voda iz kopriv. Lasje postanejo spet bujni, vrne se jim lesk in postanejo popolnoma zdravi, če jo redno dvakrat na teden uporabljate. 1 steklenica z navodilom stane Din 30.—. Po pošti razpošilja: Glavno zastopstvo in zaloga za Dravsko banovino Henrik Breznice, Ljubljana, Gledališka ulica 10.

Za razpokane roke

Če imate rdeče ali razpokane roke, rabite preizkušeno specialno kremo »Je fais blanc«. Jamčimo vam, da bodo Vaše roke že po prvi uporabi bleščeče bele, mehke in gladke. 1 tuba samo Din 10.—. Po pošti razpošilja Glavno zastopstvo in zaloga za Dravsko banovino Henrik Breznice, Ljubljana, Gledališka ulica 10.

Lepe dekliške prsi

doblj lahko vsaka žena tudi v najtežjih slučajih že v kratkem času, če se masira s čudežnim eliksirjem Eau-de-Lahore. — 1 steklenica z natančnim navodilom stane Din 40.—. Po pošti razpošilja Glavno zastopstvo in zaloga za Dravsko banovino Henrik Breznice, Ljubljana, Gledališka ulica 10.

Barvanje las

ni več potrebno pri strokovnjakih, ker si jih z Oro-barvo za lase, ki jo dobite v črni, rjavi, temnorjavi, svetlorjavi in plavi barvi, lahko vsakdo sam barva in je postopek zelo enostaven in stalnost barve zagotovljena. 1 garnitura z navodilom stane Din 30.—. — Po pošti razpošilja Glavno zastopstvo in zaloga za Dravsko banovino Henrik Breznice, Ljubljana, Gledališka ulica 10.

Dlake, cenj. dame!

na licu itd. Vas ženirajo, kvarijo vam lepoto, eleganco in sramežljivost.

»Venerat eliksir Vas reši v par sekundah, brez bolečin, brez opasnosti vseh nepotrebnih dlak.

Naročite še danes lepo dišeči »Venerat eliksir, ne bo vam žal.

Dobi se ali po pošti pošlje:
1 stekl. za Din 10.— (predplačilo),
na povzetje 18.—, dve Din 28.—,
tri Din 38.—.

RUDOLF COTIC, Ljubljana VII
Janševa 27 (prej Kamniška 10 a)

Din 1000- plačam

ako vam »Radio Balzame« ne odstrani kurjih oces, bradavic, trde kože, bul itd.

Že dalj časa nisem nič naročil, ker ljudje poskušajo raznovrstna sredstva, a sedaj so se prepričali, da je vaš preparat še najboljši in ga zopet zahtevajo. Franc Maček, čevljarna, Dol. Logatec.

Zahtevajte povsod v vašem interesu samo »Radio Balzame«. Dobi se ali po pošti pošlje: 1 lonček za Din 10.— (predplačilo), Na povzetje Din 18.—, dva 28.—, tri Din 38.—.

RUDOLF COTIC, Ljubljana VII
Janševa 27 (prej Kamniška 10 a)